

7 tot 11 jaar

Herrekijken verandert de blik van kinderen

Kijken met je oren of met je neus

Foto's: Herrekijker

Kijken met je oren. Speuren naar schatten op de grond. Een gezicht ontdekken in boomschors. 'Herrekijken' betekent opnieuw leren kijken naar de dingen om je heen. Kunstenaars Carolien Euser en Madeline Hageman bedachten het kunst- en natuureducatieproject Herrekijker, voor kinderen vanaf zeven jaar. Een spannende ontdekkingsreis met je zintuigen. CARLA OVERDUIN

Normaal vind ik alles vies, maar nu is het heel anders', zegt Ilse (11) van de Delftse Dalton-school, terwijl ze enthousiast een kroonkurk van de straat opraaft. Het gaat in het plastic zakje, dat al een curieuze verzameling plastic lepeltjes, sigarettenpeuken en het pronkstuk, een zwart stuk rubber, bevat. Ze bestudeert een fraaie scherf. Wit aardewerk met

kleurige streepjes. Ook die verdwijnt in de zak. 'Ik vind het ook leuk dat al die dingen van andere mensen zijn geweest en wij gaan die dan gewoon weer gebruiken', zegt Ilse. Het plastic zakje met schatten gaat veilig in de Herrekijker-tas, die al uitpuilt van de verzamelde herfstbladeren.

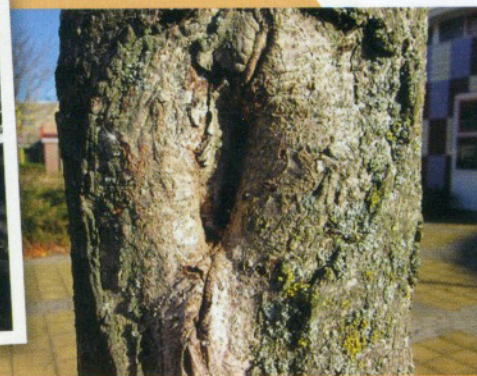
Het kan overal

'We willen kinderen anders leren kijken, hun zintuigen aanscherpen. Ze worden zich bewust van de wereld om hen heen en ontwikkelen een eigen, unieke blik op hun dagelijkse omgeving', vertelt kunstenaar Carolien Euser. 'We willen hen verwondering laten ervaren. Iets moois, zoals een zonnestraal of muziek, raakt je in je wezen. Door te Herrekijken zie je schoonheid in kauwgomvlekken, regenplassen, schaduwen of dode bladeren. Al die bijzondere vormen zijn eigenlijk voorbeelden van beeldende kunst. Wat je ziet, kan een startpunt vormen voor het maken van een kunstwerk.'

Tips

Wat kun je leren van Herrekijker? Deze educatieve methode biedt volop inspiratie voor buitenactiviteiten. Geef de kinderen een notitieboekje en een digitale camera mee.

- Ga op zoek naar een bijzondere schaduw. Maak een foto.
- Doe je ogen dicht en luister goed. Welke geluiden hoor je? Welke vind je prettig en welke niet?
- Zoek de eerste letter van je naam in je omgeving. Zie je een letter in de stoeptegels of in de bakstenen van een gebouw?
- Kijk naar de lucht. Wat zie je in de wolken?
- Zoek een gezicht in de natuur. In de schors van een boom, of in een gevallen blad.
- In de omgeving zie je overal trottoirs, buitenpleinen en straten. Maar soms weet de natuur daarin door te dringen. Mos tussen de tegels, een plukje onkruid. Ga op zoek.
- Kijk eens met je neus. Zoek buiten een geur. Een dennenboom, een sloot, de vuilnisbak. Lekker of niet?

'We willen kinderen anders leren kijken, hun zintuigen aanscherpen'

Soms is het doel een foto, soms wordt met het gevonden materiaal iets gemaakt, zoals een 'afvalmuseum'. Het project Herrekijker is vooral geschikt voor zeven- tot elfjarigen. 'Bij kinderen van die leeftijd staat de verbeelding nog open. Ze zien alles, fantaseren graag. Vanaf een jaar of twaalf slaat dat om. Dan voelen ze de druk van het presteren, van een doel. Dit project heeft bewust geen doel, het laat je op ontdekking gaan. Soms zijn kinderen verbaasd: hoezo moeten we naar mooie schaduwen gaan speuren? Maar dan maken ze er een foto van en wordt het ineens fysiek.' Herrekijker is heel geschikt voor de buitenschoolse opvang. Je kunt het lesprogramma bestellen op www.herrekijker.nl en eventueel een workshop doen met de kunstenaars. 'We kunnen een groep pedagogisch medewerkers tegelijkertijd trainen op een train-de-trainer-manier', aldus Euser. 'Dan kun je er vervolgens zelf in de praktijk mee aan de slag. Iedereen kan dit doen. Je moet er alleen voor openstaan.' Herrekijken is eenvoudig van opzet. De kinderen gaan gewapend met een schoudertas op pad. De tas is gevuld met plastic zakjes om vondsten in te bewaren en een opdrachtenboekje met een potlood. Praktisch aan Herrekijken is, dat je het overal kunt doen. Je hoeft geen boerderij-bso, bosrijke omgeving of flink acti-

viteitenbudget te hebben. Euser: 'Kijk maar naar de locatie van de Delftse Daltonschool: een beetje grauwe wijk zonder veel natuur. Dit kan overal.' De kunstenaars hebben een lespakket van drie sessies ontwikkeld. Het begint met Kijken met je oren, waarbij de kinderen erachter komen dat je ook met je ogen dicht dingen kunt 'zien' als je ze hoort. Ze bekijken toegankelijke kunst op de Herrekijkerwebsite en geven antwoord op de kijkvragen. De tweede les is een ontdekkingsstocht buiten, rond de school of de bso, waarbij de kinderen korte opdrachten uitvoeren. 'Je ziet, dat ze zich dan bewust worden van hun omgeving. We laten hun daarbij alle ruimte voor ideeën, fantasieën en gevoelens', aldus Euser. De opdrachten variëren van Straatsnuffelen, een sterke geur vinden en beschrijven of je die vies of lekker vindt, tot Oorkijken, met je ogen dicht naar geluiden luisteren en beschrijven of ze prettig zijn of juist niet. Of Luchtijken, wat zie je allemaal in de wolken?

'Fijne dag'

De kinderen zijn enthousiast. Nadat we met het Straatsnuffelen onder veel gejoel de kattenpoephoek achter het speelgoedhok als 'smerig' hebben beoordeeld, gaan we Oorkijken. Lekker in het zonnetje op een bank met de ogen dicht en goed luisteren. Ilse hoort van alles en noteert. Een auto komt voorbij, die krijgt een dikke min. Ook het geschater van andere kinderen op het plein kan haar niet bekoren. Maar de ritzelende blaadjes en de voorbijrennende voetstappen vindt ze wel interessant. Justin (9) heeft al een paar keer mogen Herrekijken. 'Ik doe het liefst Speurkij-

ken, buiten allemaal dingetjes zoeken.' Hij diept tevreden een fietslamp op uit zijn zakje. Een topper, daar kan hij wel wat moois mee maken later. Tim (8) is trots op de kleuren die hij heeft bedacht tijdens Kleurkijken. 'Vuurrood, grasgroen en honderdkleur. Dat is wit, omdat wit uit alle kleuren bestaat. Zwart noem ik de kleur van dark. Ik vind Engels mooi klinken. En grijs is de kleur van niets. Omdat het zo saai is.' Vastberaden klimmen de kinderen door de dichte struiken naar de bomen. We zijn aan het Boomkijken. Wie ontdekt het eerst een gezicht in de boomschors? De digitale camera's zoemen. De laatste opdracht is Spoor-kijken: laat een spoor achter op de weg van huis naar school. Ze laten hun hersens kraken en dan komen Anoushka en Ilse op een idee. Ze schrijven een klein briefje, waarin ze de vinder een 'fijne dag' wensen en plaatsen het onder een ruitenwisper. 'Tevreden kijken ze naar het resultaat. 'Iemand wordt straks heel blij.' «

Informatie

Interesse? Kijk op www.herrekijker.nl. Een lespakket kost € 25,-, inclusief werkbladen, kunstfoto's en video's. Voor lespakketten op maat, begeleiding of een instructiebijeenkomst, mail naar info@herrekijker.nl. De bijbehorende publicatie, een inspirerend boek met veel afbeeldingen en achtergrondteksten, verschijnt nog dit jaar en kost € 12,50 (exclusief verzendkosten). Intekenen op het boekmagazine kan door het sturen van een e-mail naar info@herrekijker.nl, onder vermelding van 'Graag een boek' en het bezorgadres.